

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

39. Que famuli debeant dominis, & quæ vicissim domini famulis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

fas soluere, quas facit ancilla, aut seruus ijs in artibus ad-
discendis, quæ ipsi pro loci more coueniunt? Respon-
deo, debere, quoniam huiusmodi artes in rem ipsius do-
mini cedunt.

Decimo quæritur, An seruus in omnibus domino suo
parere debeat? Respondeo distinguendo, aut dominus iu-
bet aliqua, quæ sunt per se mala, vt quæ iuri gentium &
naturali aduersantur, & in his seruus domini iussa suo
iure contemner: Aut imperat aliqua, quæ cum Dei præ-
ceptis pugnant, & hæc etiam iussa merito respicit; vt si
dominus seruo præcipiat, ne Christi fidem & religio-
nem suscipiat: ne item Christianus effectus ad sacra-
menta accedat. Aut iubet aliqua, quæ ab Ecclesia, aut
communibus ciuiliū Principum præceptis, & legibus
dissent; & in his videndum est, an Ecclesie, vel Principis
præceptum tam arcte & seuerè liget, vt velit ipsa Eccle-
sia, vel Princeps domini præceptum postponi & negligi:
& tunc potius ipsi Ecclesie, vel Principi seruus parere de-
bet, quam domino; secus vero, quando non est ita seuerum
Ecclesie, vel Principis præceptum: aliquando enim
seruus tuta conscientia, in die festo rem diuinam omittit,
& ieiunia ab Ecclesia indicta soluit, vt domini iussa exe-
quatur. Aut dominus iubet ea, quæ per se media sunt, & in-
differentia, hoc est, nec bona, nec mala, & in his seruus
domino obedire debet.

Decimo quæritur, An dominus ex delicto serui obligetur
Respondeo distinguendo: aut seruus delinquit in eo
officio & ministerio, quod domini iussa præstat, & obit,
& dominus ex serui delicto tenetur, quia in se culpam
conijcere debet, qui ad id officij, & ministerij seruum de-
legit: Aut seruus delinquit iussu & auctoritate domini, &
tunc quoque dominus ex serui delicto obligatur: Aut
seruus peccat in alijs, & tunc iure ciuili domini ex serui
delicto non tenetur obstructus, dummodo eum noxæ
dedat. At secundum conscientiam, quoties dominus serui
peccatum impedire commode potest, nec id facit, ex serui
delicto obligatur, secus minime. Sic Angelus Siluester,
& alij.

Duodecimo quæritur, An dominus ex serui contra-
cta, vel quasi contractu obligetur? Respondeo, in cer-
tis casibus obligari; his nempe; si seruus iussa domini
contractum inuit; si versum est in rem domini id, in quo
seruus contraxit. Vt si mutuum pecuniam accepit, vt
se aleret, se vestiret, se curaret à morbo. His cau-
sis acceptis, dominus ex contractu serui non tenetur:
vt si pecuniam mutuum accepit seruus, vt luderet;
vt cum meretrice rem haberet, vt ventri indulge-
ret.

Decimo tertio quæritur, An dominus, vota quæ seruus
Deo fecit, iure possit irrita reddere? Hanc quæstionem suo
loco dissoluimus.

Decimo quarto quæritur, An inter seruum & dominum
aliquando in iudicio possit esse ciuilis actio? Respondeo
ex certis causis posse? In l. i. ff. de offic. Præfetti verbi, §. ser-
uos. habetur: seruos qui ad statuas confugerunt, vel sua pecu-
nia emptos, vt manumittantur, de dominis querentes audiet.
Et in l. vix certis ff. de iud. dicitur: In certis causis aduersus do-
minos, seruis in iudicio consistere permissum est. Id est: si qui sup-
pressas tabulas testamenti dicant, in quibus libertatem sibi reli-
ctam asseuerant. Item arctioris annonæ Pop. Romano, & census,
ac falsa moneta criminis reos dominos detegere seruis permissum
est. Præterea, fideicommissam libertatem ab his petent. Sed & si
qui suis nummis redemptos se, & non manumissos contra placiti
fidem asseuerent. Hæc ibi. Seruus igitur ciuili iure poterat
aduersus dominum agere causa publicæ salutis, vel vtilita-
tis, vt quia censum, vel publicam annonam fraudauit, vt
carius venderetur: vel quia falsæ monete fuit auctor,
vel Maiestatis reus, vel patriæ pro-
ditor, aut hostis.

CAP. XXXIX.

Quæ famuli debeant dominis, & qua
vicissim domini fa-
mulis.

Primo quæritur, quoniam appellatione famulorum ac-
cipiantur? Respondeo, olim seruus famulos quoque
dici consueuisset, & famulari idem erat, quod seruire: Nunc
vero famuli vocantur liberi quidem homines, sed qui
mercede obsequium suum, & operas alteri locant. Ita, vt
famuli sint, quorum operæ & obsequia stipendio con-
ducuntur ad tempus: ita vt differant ab operarijs, nam hi su-
as operas locant ad certum genus operis faciendum, ac illi
seipios locant ad ministrandum, & seruandum alteri, hoc
est, ad obsequium ei præstandum.

Secundo quæritur, Quot, & quæ dominus famulo de-
beat, & vicissim famulus domino? Respondeo, dominum
debere famuli salutem, & vitæ prospicere tam corporis, tum
animæ, dum eius famulatu & ministerio vitur. Contra
famulus debet domino honorem, reuerentiam & obse-
quium, & operas suas, dum inter familiares eius habetur.
*Communis opinio Summistarum in verb. familia. Angel. Siluest.
Tabien. Armilla.*

Tertio quæritur, An dominus debeat famulo alimen-
ta præstare? Respondeo debere, quia famulus ipsi famula-
tur, & seruit. Quæres, an dominus debeat alimenta famu-
lo ægotanti, ita, vt in eius morbo curando impensas solu-
ere iure cogatur? Respondeo imprimis, cum Ang. famul. n.
2. Siluest. famul. q. 4. Tabien. famul. n. 3. Bart. in l. si cum dotem. §.
Sin autem, ff. solut. matr. Bald. Paul. Ang. Alex. in eadem lege,
eas impensas dominum soluere debere, quas famulus a-
lioqui faceret, si valeret. Deinde iure non cogitur eas im-
pensas soluere, quæ immodicæ sunt, & ingentes ob morbi
magnitudinē, & grauitatē: at vero eas debet, quæ modicæ
sunt. Præterea si impensæ absolue, & simpliciter vitæ hu-
manæ sint necessariae, eas illi debet non quatenus famulo,
sed quatenus homini ad extremam egestatem redacto. Ex
quo fit, vt famulo aliunde habenti vnde curari possit, non
debeat dominus ex suo eas facere impensas, quod si famu-
lus non hic, sed alibi bona habet, aut probabiliter postea
habitus credatur, non cogitur dominus impensas in
morbis curandis gratis, & liberaliter facere, satis est, si ei
mutuam pecuniam det ad curationem morbi, quam de-
inde iure repetet.

Quarto quæritur, An liceat domino ægotantem fa-
mulum mittere ad ea loca publica, quæ communis pieta-
tis & misericordie gratia extructa sunt ad pauperes, & in-
firmos excipiendo, & curandos? Respondeo distinguen-
do: aut morbus est periculosus & grauis, & qui non nisi
magnis sumptibus, & impensis curari queat; aut leuis &
tenus cui facile remedium adhiberi possit. Si primum fas
est domino eum ad prædicta loca mittere, præsertim cum
famulus bona aliunde non habeat, ex quibus possit sibi
subuenire: si secundum, non est ad hospitalium domum a-
mandandus, sed domini est, ipsi necessaria ad morbum
curandum suppeditare.

Quinto quæritur, An dominus iure possit mercedem
famulo ægotanti subtrahere pro ea parte temporis, qua
ægotat? & eadem quæstio est de quolibet alio, qui con-
ducit operas alterius ad tempus, an integram mercedem
debeat etiam soluere eo tempore, quo ille ob morbum
decumbit. Quidam affirmant, quia per ipsum non stat,
quo minus operas debitas præstet. Nam in l. i. ff. de var. &
extr. cognit. §. Diuus Sever. dicitur: Sever. ad h. ar. aduocat,
eo mortuo prohibuit mercedem repeti, quia per ipsum non stete-
rat, quo minus causam ageret. Ergo, sicut solutam sibi mer-
cedem aduocatus acquirit, etiam si causam non agit, sic
etiam famulo soluta merces acquiritur, & non repetitur,
tamen si obsequium suum, & operas non præstet, si per ip-
sum non stat, quo minus id faciat. Item in cap. 1. de Clerico
ægotan.

agrotant, decernitur Canonico agrotanti distributiones quotidianas dari oportere, si, cum valeret, diuinis officij interesse consueuerat. Ergo pari ratione soluenda est famulo male valenti merces, quia cum valebat, famulabatur. Item in l. sed adles, §. Cum quidam. ff. locati, habetur: *Cum quidam exceptor operas suas locasset, deinde is, qui eas conduxerat, discessisset: Imperator Antoninus rescripsit, ad libellum exceptoris in hac verba: cum per te non steteris proponas, quo minus locatas operas Antonio Aquilio solueres: si eodem anno mercedes ab alio non accepisti, fidem contractus impleri a iure est.* Hæc ibi. His accedit, quod militi agrotanti, stipendium militiæ non denegatur. Et in l. Qui operas locari dicitur: *Qui operas suas locatus, totius temporis mercedem accipere debet, si per eum non steterit, quo minus operas præstaret.* Aduocati quoque, si per eos non steterit, quo minus causam agant, honoraria restituere non debent. *Idem colligitur ex l. Si fundus, ff. locati.* Sic opinari videtur, Innocent. in cap. propter sterilitatem, de locato. Dominicus in cap. primo, de Cleric. non res. in sexto. Salic. in l. licet, C. locati.

Ceterum constans est omnium fere sententia, iure dominum famulo agrotanti mercedem subtrahere posse pro rata temporis portione, quo male valuit. Sic Ioan. Andr. Antonius, Ioan. Imola, & Abbas, in c. 1. de Cler. agrotantibus quos Angel. Silu. Tabien. alijque Summis in verbo familia sequuntur. Sic etiam Glolla, in cap. 1. de Cler. agrotantibus idem tradit communi consensu ab alijs recepta: vnum est: *Cum quis operas suas locat, & per eum non stas quo minus eas soluat, sed per conductorem, licet casu fortuito impeditum, mercedem totius temporis consequitur: ut patet, inquit, in exceptoris, de quo in l. sed adles, ff. locati; & in eo, qui mancipia vehenda conducit, de quo loquitur l. si vehenda, ff. ad legem Rhodiam, de lictis, & in hæredæ Aduocati, à quo non repetitur stipendium solutum, de quo loquitur lex. i. ff. de var. & extr. cognitio. §. Diuus Scur.* Si vero steterit per eum, qui locat operas suas quo minus eas præstet etiam morbo, vel casu fortuito impeditum, liberat conductorem ab onere præstandi mercedem pro rata portione temporis, quo operas non soluit. Vnde in l. si vno, §. Item cum quidam, ff. locati dicitur: *Cum euidam nauæ amissa uectura, quam pro inuito accepisset, rescriberetur: Rescriptum est ab Antonino Augusto non immerito Procuratorem Casaris uecturam ab eo repetere, cum morbo uehendi functus non sit. Quod in omnibus personis similiter obseruandum est.* Sic ibi.

Nec vero argumenta, in contrarium posita quicquam efficiunt. Nam ad illud de Aduocato, iam diximus eius hæredem tuta conscientia retinere mercedem, quia non per ipsam, sed per conductorem steterat, quo minus suo munere sanctus causam ageret: Ad illud de Cleric. agrotante. Respondeo, Ecclesiam voluisse, vt huiusmodi distributiones Clericus etiam morbo laborans acciperet, ne alij à ministerio Ecclesiastico detererentur. Ad illud etiam de exceptore, siue scriptore, iam dictum est à me, non per ipsam, sed per conductorem steterisse, quo minus suas operas solueret. Ad postremum de milite, Respondeo, stipendia militibus dari, dum in militia versantur, etiam cum bellum non geritur: ac proinde non est idem iuris de languente famulo, quod de milite agrotante. Quod hæcenus dixi, locum habet, dummodo expressim dominus cum famulo non conuenerit de soluenda mercede etiam dum agrotat, & dummodo etiam sit consuetudine receptum, vt famulus dum male valet, mercedem non lucrificet.

Sexto quaeritur, An famulus, qui suas operas promissit ad annum, & agrotat ad aliquot menses, debeat postea totius illius temporis operas supplere? Respondeo minime, quia in promissione operarum fortuitus casus censetur exceptus.

Septimo quaeritur, An famulus, qui locans operas suas ad annum, primis sex mensibus à fide data recedit, ad dimidiam stipendij partem ius tantummodo consequatur, an vero ad totam mercedem? Certi iuris est, non

totum stipendium sibi lucrificasse. Sed quaestio est dubia, An ius adquisierit, ad dimidiam mercedis partem, an vero ad paulo minorem? Responderet Siluest. loco citato non deberi illi famulo dimidiam mercedis portionem, sed paulo minorem arbitrio boni viri aestimandam.

Octauo quaeritur, An famulus qui cum domino nulla certa mercede pascitur, stipendium iure possit exigere, aut sibi illud occulte capere ex bonis domini nihil eo solente? Quidam distinguunt. Aut famulus suas operas locare, & dominus aliorum operas conducere consuevit, & tunc dominus tantundem debet soluere, quanti aliorum similis operas solet conducere & eo nihil solente, iure potest famulus, vel exigere, vel sibi occulte capere, vice stipendij: aut est in more positum, vt famuli nihil pacifcentes cum domino, victum solum vestitum, & habitationem consequantur, & tunc dominus hæc tantum præbere iure compellitur. Probabilius alij putant absolute dominum qui nullam mercedem pactus est famulo, pro more patriæ tantundem soluere debere, quantum alij solent. Angel. in verbo familia, num. 10. Siluest. num. 6. Tabien. num. 8. Arm. num. 6.

Nono quaeritur, An sit nobilium, & illustrium hominum consuetudo damnanda, qua famulis suis solum victum vestitum, & habitationem præstant, cum nullam cum illis de mercede pactioem faciunt? Respondeo, in primis: Duces, Marchiones, & Comites solent pueros parentum precibus inductos in suam familiam admittere, vt eorum opera, & famulatu vianter nulla eis mercede promissa, & nihil eis solunt, sed tantum victum, & habitationem & vestitum præbent: Hi dampnandi non sunt, quoniam hæc pueris nulla alia merces debetur, nam in aulis prædictorum Principum instituuntur, docentur, educantur. Item aliquando dominus alicuius famulatu non iudget, rogatus tamen illam suorum famulorum numero adscribit, donec idoneum dominum inueniat, cui inferuiat: si ei victum vestitum, & habitationem præstet, nihil debet. Aliquando etiam famuli se dominis subiiciunt spe tantum eorum benevolentiam conciliandi; Alij se offerunt ad ministrandum spe non mercedis alicuius, sed beneficij & gratiæ, & his quoque mercedes non debentur.

Sed rogabit forte quispiam, de famulo, qui conducitur mercedis quantitate ipsius domini arbitrio taxanda, & so uenda? Respondeo, tunc boni viri arbitrio non domini aestimati, & solui oportere. Sic Angelus, Siluester, & Tabien. s.

Decimo quaeritur, Quid sit dicendum, cum dominus minori, quam par est mercede famulum conduxit, an reficere eam debeat, ita vt iustam soluat? Respondeo in hunc modum: sicut is, qui minoris rem emit, aut equum conduxit, precium augere, & mercedem debet, sic etiam, qui minoris famuli operas conduxit, iure cogitur mercedem ita augere, vt iusta sit: alioqui licebit famulo, si res euidenter constet, & aliter sibi consulere nequeat, ex bonis domini aliquid occulte capere, quo suum damnum quod passus est, compenser.

Vndecimo quaeritur, An dominus ex famuli contractu obligetur? Respondeo, minime nisi iussu, vel auctoritate domini generali, vel speciali, expressa, vel tacita contraxerit, vel nisi aliquid sit versum in rem domini. Angel. Siluest. Tabien. Armilla partim in verbo obligatio partim in verbo, dominus.

Duodecimo quaeritur, An dominus obligetur ex delicto famuli? Respondeo, minime nisi iussu, vel auctoritate domini deliquerit, vt pote in eo ministerio, vel munere, quo fungitur mandato domini: vel nisi peccauerit, cum dominus eum corripere, & à peccato prohibere, & poterat, & debebat. Summis loca citatis.

Decimotercio quaeritur, An dominus debeat à se amandare, & domo excludere eos famulos, quos nois prauis moribus corruptos? Respondeo, si eos aut verbis, aut minis, aut obligationibus aut etiam verberibus, cum

id fieri potest, non corrigi & emendari viderit, debere eos expellere, & eicere, nisi probabiliter timeat eictos domino deteriores euasuros, & licentius victuros, vel nisi crediderit eos apud se retentos, aliquando ad meliorem vitam frugem redituros, vel nisi grauius sibi nocuerit, quod sit famulatu debito, & necessario cariturus. *Ang. Siluest. Tabien. Pisanil. Rosel. Armit. locis praenlegatis.* Pro re hac faciunt quae leguntur, *Quantum libet, c. Quod ad nos, c. sicut, §. necesse est etiam, dist. 47. ex S. Cypriano, Hieron. & Aug. & alijs. Dominus faciat quod commode poterit, ut famulum corrigat, quamuis domo non extrudat. Et cetera, dummodo famuli peccatum in domini culpam non reiciat.*

Decimoquarto quaeritur, An famulus patere domino debeat in ijs, in quibus aliquod Ecclesiae praecceptum negligitur ac violatur, ut puta, si dominus eum facere iubet seruile opus in die festo, aut quippiam aliud, quo ad re diuina audienda auocatur? Huic quaestioni supra suo loco fecimus satis.

CAP. XL.

De ijs qua fratres ac ceteri propinqui sibi inuicem debent.

Primo quaeritur, An frater fratri suo indigenti debeat alimenta praestare? Certi & explorati iuris est fratri ad extremam, vel quasi extremam, vel grauem egestatem adducto fratrem alimenta debere: *Pontanus tract. de aliment. capite decimo numero primo*, nam etiam extraneis patri necessitate pressis, charitatis & misericordiae lege subuenire debemus. Sed quaestio est, an quando frater bona non habet, ex quibus viuere conuenienter sui generis & familiae conditioni, ei frater alimenta debeat, quibus honeste sustentetur, ut par est? Respondeo, debere, praesertim cum id fieri Iudicis auctoritate queat, cuius officium frater indigens implorare iure potest. Ex quo fit, ut frater sorori indigenti dotem praestare debeat, quia dos loco alimentorum non succedit. Pari ratione frater debet fratri indigenti alimenta praebere, quibus commode sustentetur, & impensis faciat in ijs rebus dispendis, quae ad ipsius statum, & conditionem pertinent.

Porro fratrem suae sorori, aut fratri alimenta, & dotem debere, docet Abbas *in cap. peruenit, de Arbi. num. 1. ex communi Iuris civilis interpretum sententia in l. Cum plures. §. cum tutor, ff. de administrat. tut. c. l. non omni. C. de administratione tutorum.*

Secundo quaeritur, An ius alendi fratrem, siue sororem, solum pertineat ad fratrem utrinque coniunctum, hoc est, ex eodem patre & matre natum, an vero etiam ad fratrem ex altero tantum parente procreatum? Quidam *teste Pontano loco citato* putarunt, huiusmodi obligationem solum esse penes fratres utrinque coniunctos: nam dicitur *in l. cum plures. §. cum tutor, ff. de administrat. tutorum*: Sed verius est, quod alij docuerunt, pertinere etiam ad fratres ex eodem utero, hoc est, eadem matre genitos, quamuis non ex eodem patre. *Sic Cynus, Bartolus, Ioannes Lignanus, & alij quos citat, & sequitur Pont. tract. de alimentis, c. 10. n. 1.*

Quaerit, An haec etiam obligatio spectet ad fratrem ex eodem quidem patre, non tamen ex eadem matre generatum? Respondeo, meo iudicio id videtur aequitas, & ratio naturalis postulare, non solum quatenus charitatis lege debemus extraneo indigenti simpliciter aut grauius, eo modo, quo possumus subuenire, sed etiam ratione pietatis, quae est erga propinquos nobis sanguine coniunctos. *Gloss. in l. cum plures, ff. de administrat. tut. §. cum tutor, verbo alio patre*, dicit paternum esse officium, filias dotare, non fratrum. Non mihi omnino placeat nisi intelligat parentes ad id strictius obligari.

Tertio quaeritur, An frater debeat viuae necessaria alimenta fratri subministrare, etiam cum in culpa sua amiserit,

consumpsit, & dissipauit tradita sibi a patre bona, ex quibus ab eodem sustentari commode potuisset, si ipse voluisset? Respondeo, etiam tunc frater esse sustentandam, quia quamuis sponte sua in egestatem deuenit, nihilominus tamen indiget, nec habet unde viuatur; ac proinde frater ipsum alere, & sustentare debet. *Sic Pontanus loco citato, ex Ioan. Andrea, & alijs quos illi citat.*

Quarto quaeritur, An frater debeat fratrem, si forte me suam sustentare, quem pater haereditate spoliauerit? Respondeo, debere: nam si iure, siue iniure a eos pater ab haereditate repulerit, debet frater alere, si reuera aliunde simpliciter non habent, unde honeste sustententur: haec enim alimenta pater filijs debebat, ac propterea frater id subsidij genus eis denegare minime potest. *Sic Pontanus loco citato.*

Quinto quaeritur, An clericus ex sui beneficii Ecclesiastici fructibus iure possit fratri sororive suae alimenta praestare? Respondeo, cum *Gloss. in cap. omnino distinct. 21. & Abbate in cap. peruenit, de arbit. §. cap. 1. de cohabit. cleric. & mulier. Angel. clericus 13. num. 11. & in verb. dos nam §. Rosel. clericus. 4. num. 11. Siluest. clericus. 4. quast. 15. & in verbo dos §. 5. posse & debere.* Id enim colligunt praedicti auctores ex *capit. de cohabit. cleric. & mulierum §. ex cap. Omnino distinct. 41. & cap. Non satis, distinct. 86.* Atque id etiam ratio ipsa non obscure concludit. Item fructus beneficiorum in vltis pauperum impendi iure possunt, ac iure charitatis potius domesticis quam extraneis alimenta praebere debemus. Obijcies, *in cap. Peruenit, 1. quast. 3. dicitur*, clericus esse peccatum, cum ex bonis Ecclesiae aliquid consanguineis dat Clericus, quam cum extraneis Respondet Abbas id locum habere, cum dat Episcopus siue Clericus consanguineis diuitibus, siue ad eos citandos potius quam alendos, & sustentandos.

Sexto quaeritur, An Clericus iure possit sorori dotem dare ex sui beneficii Ecclesiastici fructibus? Respondeo, cum *Abbate loco citato, quem Angelus, Rosella, Siluester locis praedictis, & alij sequuntur*, posse, & debere quando soror indiget dote: nam dos est vitae subsidium, & loco alimentorum. Unde colligit *Rosella in verb. Clericus 4. num. 12.* licet Clerico fratri suo praestare necessaria ad literarum subsidium pro ipsius statu, & conditione necessarium: item ad gradus honorificos comparandos, ad quos literati, & docti homines promoueri consueverunt: necnon ad militandum, & ad gradus honorificos, qui ex militia acquiuntur.

Septimo quaeritur, An clericus liceat ex beneficii Ecclesiastici fructibus dotem praestare sorori spuriae, siue ex coitu legibus damnato procreatae? Praedicti auctores videntur docere id esse licitum, quoniam dos succedit loco alimentorum, & alimenta spurij etiam filijs, aut fratribus debentur, ut colligitur ex *l. cum haberes, de eo qui ducit quam possit per adulterium*. Certe alimenta, quae sunt necessaria vitae subsidia, sorori etiam spuriae, naturali aequitate debentur. Alia vero alimenta, quae non sunt simpliciter ad vitam necessaria, quia scilicet soror habet unde viuere & sustentari queat, etiam si aequitate quadam naturali fratribus debeantur, humano tamen & scripto iure spurij subtrahi queunt: quare et si iure Canonico communi & antiquo spurij, tum sororibus, tum filijs huiusmodi alimenta, ac proinde dotes dari possint: restamen quibusdam incerta, & dubia videtur, an sic Clericis interdictum, *constitutioe nouae a Pio Quinto edita*, ea alimenta spurij siue filijs, siue sororibus praestare: *de qua quaestione libr. sequenti disputabo*. Certe probabile est, non tuisse Pontificem iuri communi in hac parte derogare, quo permittitur, ut Clericus sorori etiam spuriae alimenta praebear.

Octauo quaeritur, An liceat cuique ad Religiosorum institutum & ordinem se conferre eo tempore, quo frater eius, vel soror indiget alimentis? Respondeo, distinguendo: aut egestas huiusmodi est extrema, vel quasi extrema, aut solum grauis, & alicuius momenti. Si primo,